

YUNANİSTAN, AVRUPA'DA ÇİN'İN BİR "TRUVA ATI" MI YOKSA "EJDER BAŞI" MI?

Teoman Ertuğrul TULUN

Analist

Analiz No : 2019 / 33

29.11.2019

Avrupa Komşuluk Politikası ve Genişleme Müzakereleri için Avrupa Komisyonu Üyesi olarak görev yapan Avusturyanın AB Komisyon Üyesi Johannes Hahn Temmuz 2018de Politiconun Mahrem AB internet sayfasına verdiği bir demeçte Çinin kapitalizm ve siyaset karışımı diktatörlüğünün kıtanın güneydoğu kanat bölgesindeki bazı liderlere çekici gelebileceğini belirtmiş, Pekinin bu bölgedeki bir gün Avrupa Birliği üyesi olacak ülkeleri Truva atlarına dönüştürebileceği uyarısında bulunmuştu[1]. Hahn, Karadağda Çin tarafından inşa ve finanse edilen bir otoyolu örnek göstermiş, bu otoyolun, Karadağın Çine olan borcunu ödemek için sosyal güvenlik sistemini kesmek zorunda kalacağı kadar pahalı göründüğünü kaydetmişti. Komisyon Üyesi Hahnın bu açık sözlü ifadeleri, yalnızca Karadağı değil, 2017nin sonu itibariyle yaklaşık 6 milyar dolara ulaşan, artan miktarda Çin yatırımını çektiği için Sırbistanı da hedefleyen bir nitelik taşımaktadır[2]. Çin akademik kaynaklarına göre, Çin hükümeti, Çin ile Avrupa arasında taşımayı hızlandırmak için Pire limanını ve Budapeşte'yi birbirine bağlayan karadan hızlı bir geçiş yolu oluşturmak amacıyla Balkanlar'da Kemer ve Yol Girişimini aktif olarak desteklemiştir. Bu nedenle Sırbistan, Çin yatırımı açısından önemli bir varış noktasıdır[3].

Komisyon Üyesi Hahnın Balkanlardaki Çin yatırımlarıyla ilgili olarak belirttiği hususlar, Balkanlardaki AB üye adayı ülkelerden ziyade, bir AB üyesi Balkan ülkesi olan Yunanistana daha çok uymaktadır.

Yunanistan, Avrupada Çinin en önemli ekonomik / siyasi köprübaşıdır

Avrupanın büyük medya kuruluşları, Çin Cumhurbaşkanı Xi Jinpingin geçtiğimiz günlerde 10 Kasımda yapılan üç günlük Atina ziyaretini iki ülke ilişkileri açısından dönüm noktası olarak nitelendirmiş, ziyaretin, batının, Çinin küresel atılganlığından artan endişeleri arasında iki ülkenin yeni dönem olarak nitelendirdiği bağlarını iyice güçlendirdiğini

belirtmiştir[4]. Bu bağlamda söz konusu haberlerde, Çin Cumhurbaşkanının Atina ziyaretinin, Çin Cumhurbaşkanının, Yunanistanın Çin mallarının batıya taşınması için bir lojistik merkez olması beklentilerini artırdığı Yunanistan Başbakanı Kyriakos Mitsotakisin Şanghay ziyaretinden sadece bir hafta sonra gerçekleştiğine de dikkat çekilmektedir.

Çin Cumhurbaşkanı haklı olarak Yunanistanı batıya yapılan Çin ihracatında bir lojistik merkezi olarak nitelendirmektedir. Yunanistan'ı ziyaretinden önce, Yunanistan'ın önde gelen gazetelerinden Kathimeride yayınlanan özel bir makalesinde Xi, tüm sektörlerdeki mevcut işbirliğimizi geliştirmek bizim görevimizdir demektedir. Çin Cumhurbaşkanı söz konusu makalesinde, Yunanistandaki mevcut Çin yatırımlarının genişlemesinin önemini vurgulamakta, Yunanistan'ın elverişli coğrafi konumuna ve denizcilik sektöründeki özel avantajlarına dikkat çekmektedir. Doğu Asyayı Avrupaya bağlayan modern demiryollarını, limanları ve diğer tesisleri içeren bir ipek yolu planını öngören Pekinin Bir Kuşak, Bir Yol girişimi bağlamında daha derin bir işbirliği yapılması çağrısında bulunmaktadır. Çin Cumhurbaşkanı, bu bağlamda, bu yatırımın amacının ipuçlarını verecek şekilde, Yunanistan'ın Pire limanındaki büyük Çin yatırımını Çinin ejder başı olarak adlandırmaktadır [5]. Yunanistan sayesinde Akdeniz'in sıcak suları ile buluşan Çin'in etkili ve hayırlı gücünden söz etmektedir.

Çin denizyolu nakliye devi COSCOnun Pire ana limanındaki yatırımı

Yunanistan, en büyük limanı olan Pire'yi bir müddet önce devlet kontrolündeki Çin Okyanus Taşımacılığı Şirketine (COSCO) satmıştır. Reuters'in yakın tarihli bir haberine göre, COSCO, bu satış çerçevesinde Pire limanında % 51 çoğunluk hissesini satın almış, konteyner kargo rıhtımlarını geliştirmek ve işletmek konusunda 35 yıllık imtiyaz hakkı elde etmiştir. Anlaşma ya dair çalışmalar bir önceki Yunanistan Başbakanı Alexis Tsipras döneminde başlamış ve Çin Cumhurbaşkanı'nın Yunanistan'ı son ziyareti sırasında, Çin ve Yunanistan, COSCO'nun 600 milyon avroluk yatırımını sürdürmek konusunda mutabık kalmışlardır. Bu bağlamda yapılan anlaşma, Çin Cumhurbaşkanı Xi Jinpingin son ziyareti sırasında Yunanistan ile Çin arasında imzalanan 16 ticaret anlaşmasının arasında yer almaktadır[6].

Bu yeni yatırımla birlikte, Yunanistan'daki Çin yatırımlarının 2,5 milyar Euro'ya yaklaşacağı belirtilmektedir. Konuya dair haberlerde ayrıca, on yıl sonra Çinin Avrupaya yapacağı ihracatın % 10unun Pireden geçeceği, böylece Pirenin, Hamburg ve Rotterdam gibi daha kuzeydeki kıta limanlarına doğrudan bir rakip haline geleceği öne sürülmektedir. Projenin, Pirenin Çinin konteyner taşımacılığında merkez rolünü üstlenmesini, Süveyş Kanalı yoluyla Asyadan Avrupaya yapılacak nakliye maliyetlerinde milyonlar tutarında tasarruf sağlayabileceği kaydedilmektedir.

Çin Cumhurbaşkanı Xi ile birlikte COSCO rıhtımlarını ziyaret eden Yunanistan Başbakanı Mitsotakisin, iki denizci ulusun Pire'yi sadece Akdenizin değil, Avrupa'nın en büyük limanı yapmak için bir araya geldiğini söylediği belirtilmektedir.

AB ve ABD, Doğu Akdeniz'de ejder başının varlığından memnunlar mı?

AB, üyelerine Çin ile ilişkiler konusunda uzun süredir uyarıda bulunmaktadır. Bu bağlamda, Avrupa Komisyonu Mart 2019da bir basın açıklaması yapmış, Çinin artan ekonomik gücü ve siyasi etkisi konusuna dikkat çekmiş ve bazı önerilerde bulunmuştur[7]. ABD Dışişleri Bakanı Mike Pompeo, Ekim ayında Atina ziyareti sırasında NATO müttefiki Yunanistan'ı gerçek olamayacak kadar iyi görünen Çin anlaşmalarını kabul etmemesi konusunda uyarmıştır. Yaptığı açılış konuşmasında Çini, ülkeleri, Pekine yarar sağlayan ve müşterilerini borç içinde bırakan tek taraflı anlaşmalara girmek zorunda bırakmakla suçlamıştır[8].

Yunanistan, bu çağrıları duymazlıktan gelen en öne çıkan AB üyeleri arasında yer almaktadır. Bu tutum, hem önceki sol kanat hem de mevcut merkez sağ Yunan hükümetleri için geçerlidir. Pire limanının satışından kısa bir süre sonra Haziran 2016'da Yunanistan, Çin'i Uluslararası Deniz Hukukuna saygı göstermeye çağıran ortak bir AB bildirisini engellemiştir. Yunanistan'ın bu hamlesi, Çin'in, Filipinler tarafından Güney Çin Denizi'ndeki Spratly Adaları'ndaki balıkçılık haklarıyla ilgili olarak Lahey'deki Uluslararası Adalet Divanında açtığı davayı kaybetmesinin hemen ardından gerçekleşmiştir. Bir yıl sonra, Cenevre'deki BM İnsan Hakları Konseyi'nde Yunanistan, Çin'in konuşma özgürlüğüne saygı duyması çağrısında bulunan bir AB açıklamasını engellemiştir. Yunanistanın bu tutumu nedeniyle AB ilk kez oy birliği ile yıllık bir açıklama yapamamıştır [9].

Uluslararası haber kaynaklarına göre, o dönemdeki Yunanistan Dışişleri Bakanı Nikos Kotzias, Yunanistana yönelik eleştirilere yanıt olarak, Çinlilerin insan hakları konusunda farklı bir görüşe sahip olmasına saygı duyuyorum ☀ Batının genel olarak algıladığı gibi bir insan hakları uygulaması mümkün mü? Veya bazı insanlar farklı bir anlayışa sahip olamaz mı? Buna saygı duyulmalı. Bunun genel olarak uygulanabilir olduğuna inanıyoruz. Ancak herkes buna bizim inandığımız şekilde inanmıyor. şeklinde konuşmuştur. Bazı Yunan siyasetçilerin özellikle insan hakları konularında ve uluslararası denizcilik hukuku konusunda Türkiye'ye olan takıntısı dikkate alındığında, bu sözler tam bir ikiyüzlülüğü temsil etmektedir.

Sonuç

Yunanistan, Doğu Akdenizde ABDnin küresel düzeyde bir numaralı rakibi olan Çine stratejik bir ekonomik üs sağlamıştır. Çin, Yunanistan sayesinde, ejderhanın başını Doğu Akdeniz'e getirmeyi başarmıştır. Bu hamle AB'yi ve özellikle Almanya gibi Birliğin ekonomik olarak önde gelen ülkelerini de etkileyecektir. ABnin ve ABD'nin bu Yunan politikasına karşı yaptıkları içerikten yoksundur. Bu kadar zayıf bir tepki, Türkiye'ye karşı yakın dönemde takip edilen son derece düşmanca politikalar dikkate alındığında şaşırtıcıdır. Yunanistan Pire limanını Çinin emrine verirken, Türkiyenin Avrasyadaki yapıcı işbirliği politikalarının bile sert eleştiriler ve bazen de engellemeler ile karşılaşması bir çifte standart örneğidir. Bütün bunlar göz önüne alındığında, AB Komisyon Üyesi Johannes Hahn'ın Balkanlar'da aramakta olduğu Çin Truva atının aslında ABnin içinde olduğu söylenmelidir. Yunanistanın, Batılı ortaklarının ve müttefiklerinin tepkisiyle karşılaşmadan

Çinin çıkarlarını temsil etmeye ne kadar süre devam edeceğini zaman gösterecektir.

**Bu analiz yazısının aslı İngilizce olarak kaleme alınmıştır.*

***Fotoğraf: Chinadaily.com*

[1] Ryan Heath ve Andrew Gray, Beware Chinese Trojan Horses in the Balkans, EU Warns, *Politico*, 19 Nisan 2019, https://www.politico.eu/article/johannes-hahn-beware-chinese-trojan-horses-in-the-balkans-eu-warns-enlargement-politico-podcast/.

[2] Jing Men, Chinese Investment To Serbia and EU-China Relations, ed. Jing Men, *EU-China Observer* 4, sy 18 (t.y.): 13-17.

[3] Men, 13.

[4] Helena Smith, Xi Jinping Comes to Greeks Bearings Gifts, *The Guardian*, 12 Kasım 2019, blm. China, https://www.theguardian.com/world/2019/nov/12/xi-jinping-comes-to-greeks-bearings-gifts.

[5] Xi Eyes Deeper Cooperation on Occasion of Visit to Greece, *Ekatemerini*, 10 Kasım 2019, blm. News, http://www.ekathimerini.com/246317/article/ekathimerini/news/xi-eyes-deeper-cooperation-on-occasion-of-visit-to-greece.

[6] George Georgiopoulos, Angeliki Koutantou, and Renee Maltezou, China, Greece Agree to Push Ahead with COSCOs Piraeus Port Investment, Reuters, November 11, 2019, https://www.reuters.com/article/us-greece-china/china-greece-agree-to-push-ahead-with-coscos-piraeus-port-investment-idUSKBN1XL1KC.

[7] Teoman Ertuğrul Tulun, Italian Reaction To The Carolingian EU Project, *Center For Eurasian Studies (AVİM)*, 11 Nisan 2019, blm. Analysis, 2019 / 10, https://avim.org.tr/en/Analiz/ITALIAN-REACTION-TO-THE-CAROLINGIAN-EU-PROJECT.

[8] Smith, Xi Jinping Comes to Greeks Bearings Gifts.

[9] John Psaropoulos, Greece and China Hail Strategic Partnership, as US and EU Look On, *Al Jazeera*, 11 Kasım 2019, blm. News, https://www.aljazeera.com/news/2019/11/greece-china-hail-strategic-partnership-eu-191111170150762.html.

Yazar Hakkında :

Teoman Ertuğrul Tulun , Avrasya İncelemeleri Merkezi'nde (Ankara) analisttir. Dr. Teoman Ertuğrul Tulun, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi doktorasını Ankara İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi'nde tamamladı. Avrupa Birliği Çalışmaları, Küreselleşme, Yabancı Düşmanlığı, Nefret Söylemi Çalışmaları ve Uluslararası İlişkiler *alanlarında çalışmalar yapmaktadır.*

Atıfta bulunmak için: TULUN, Teoman Ertuğrul. 2026. "YUNANİSTAN, AVRUPA'DA ÇİN'İN BİR "TRUVA ATI" MI YOKSA "EJDER BAŞI" MI?." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Analiz No.2019 / 33. Kasım 29. Erişim Kasım 22, 2026. https://avim.org.tr/tr/Analiz/YUNANISTAN-AVRUPA-DA-CIN-IN-BIR-TRUVA-ATI-MI-YOKSA-EJDER-BASI-MI

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır